

SPEELVISIE HEEMSTEDE

september 2006

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Spelen in de openbare ruimte	5
2.1 Belang van het openbare spelen	5
2.2 Formele en informele speelruimte	5
2.3 Natuurlijk Buitenspelen	6
2.4 Basisvoorwaarden bespeelbaarheid van de woonomgeving	7
2.5 Jeugd en de openbare ruimte	7
2.6 Jongeren	8
2.7 Spelen in Heemstede	8
2.8 Spreiding van speelplaatsen	9
3. Visie	10
3.1 Indeling doelgroepen	10
3.2 Bestaande speellocaties	11
3.3 Maatregelen	12
3.4 Jongeren Ontmoetingsplekken	14
3.5 Speelvisiekaart	15
3.6 Beheer en onderhoud	17
3.7 Leveranciers en valondergronden	18
3.8 Financiering en planning	19
3.9 Communicatie	24
3.10 Besluitvorming	27

SAMENVATTING

Kinderen hebben ruimte nodig om te spelen en zich te ontwikkelen. Gemeenten dienen deze ruimte te reserveren om kinderen te stimuleren om te gaan spelen. Dit kan in de vorm van informele speelplaatsen (ruimte voor kinderen om hun eigen spel te bedenken, de fantasie wordt geprikkeld) of in de vorm van een formele speelplaatsen. Formele speel- of sportplaatsen worden ingericht met speeltoestellen of sporttoestellen die uitdaging bieden, waardoor kinderen hun grenzen kunnen verkennen.

Tijdens de veiligheidscontrole die in 2005 werd uitgevoerd van de speeltoestellen in Heemstede kwam aan het licht dat een groot aantal speeltoestellen niet voldeed aan de wettelijke veiligheidseisen en speelwaarde van deze tijd. Tevens is er een landelijk onderzoek naar speeloppervlak per kind uitgevoerd. Hierin scoort Heemstede exact de helft van het landelijk gemiddelde, wat uiteraard een onwenselijke situatie is. In de Speelvisie wordt geeft een antwoord op de mogelijkheden om dit te verbeteren. Om tot een verantwoorde methode te komen is als eerste de vraag gesteld: Correspondeert het huidige kwalitatieve en kwantitatieve speelaanbod in de Gemeente Heemstede wel met de demografische gegevens, volgens de landelijke normering?

Per deelwijk (indeling is gemaakt aan de hand van fysieke barrières voor kinderen) is gekeken naar het aantal kinderen dat er woont en naar het huidige speelaanbod. Dit speelaanbod bestaat zowel uit het aantal speelplaatsen als het aantal toestellen per leeftijdscategorie (speelwaarde). Aan de hand van normeringen is vastgesteld of het speelaanbod te hoog of te laag is. Voor een totaalbedrag van € 355.000 zal over een periode van 2006-2010 eenmalig geïnvesteerd moeten worden om het speelaanbod veilig en beter te maken (verhoging speelwaarde). De dekking wordt gevormd uit de ISV, subsidie in het kader van de BOS-impuls en het collegeprogramma.

De mate van veiligheid, verdeling van het aantal kinderen ten opzichte van het aantal speelplaatsen, speelwaarde, afschrijving van de toestellen en bewonersverzoeken is samen met de beschikbaarheid van de financiële middelen bepalend geweest voor de uiteindelijke planning van de maatregelen die worden genoemd in de Speelvisie. Buiten eenmalige aanlegkosten wordt er structureel ook voor onderhoud en vernieuwing extra geld gereserveerd in de begroting, dit bedrag is afhankelijk van het aantal speel- en sporttoestellen en zal jaarlijks moeten worden bekeken. Op deze manier worden goede speel- en sportvoorzieningen gegarandeerd voor de Heemsteedse kinderen.

Alles valt of staat met het creëren van draagvlak bij de bewoners. De concept Speelvisie is daarom uitvoerig gecommuniceerd met de inwoners. De reacties zijn, waar mogelijk, gehonoreerd in deze definitieve Speelvisie. Bij de ontwikkeling van nieuwe speelplaatsen kan een bewonersvertegenwoordiging meedenken. Daarna worden de plannen nog eenmaal voorgelegd aan alle omwonenden van een betreffende wijk, zodat er nog gelegenheid is tot reactie. Alle voorstellen uit deze nota zullen in de periode 2006-2010 worden uitgevoerd.

1. INLEIDING

In 2005 is in Heemstede een uitgebreide veiligheidsinspectie uitgevoerd van de speeltoestellen. De resultaten van deze inspectie hebben aangetoond dat er veel geld nodig is om de kwaliteit van de toestellen te laten aansluiten bij de huidige regelgeving. In 2005 is via diverse budgetten gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit, maar daarbij ontbrak een totaalvisie op het spelen in Heemstede. Vandaar dat enkele locaties nog niet voldoen aan de veiligheidsnormen. Daarmee is rekening gehouden in deze visie. De noodzakelijke maatregelen worden meegenomen bij de daadwerkelijke planvorming.

Het doel van de speelvisie is het in kaart brengen van de huidige speelvoorzieningen binnen de gemeente Heemstede en deze te toetsen aan de huidige demografische gegevens om inzichtelijk te krijgen waar in Heemstede speelplaatsen moeten worden opgewaardeerd, verwijderd of aangelegd.

Hoofdstuk 2 gaat in op het belang van spelen in het algemeen. Vervolgens spitst hoofdstuk 3 zich toe op het spelen in Heemstede. Hierin staat beschreven hoe de komende jaren (tot 2010) omgegaan wordt met de speelvoorzieningen, en welke middelen hiervoor nodig zijn. Ook de communicatie wordt in dit hoofdstuk beschreven.

Bij deze visie hoort een bijlagerapport. In deze bijlagen zijn uitwerkingen opgenomen ter ondersteuning van de hoofdstukken. Dit betreft enkele relevante regels en beleidsstukken, een omschrijving per speelplaats, een lijst met de afschrijvingstermijn van de speeltoestellen en het vigerende beleid. Terwijl het hoofdrapport gedurende langere tijd actueel zal blijven is het bijlagerapport sneller achterhaald en dient beschouwd te worden als lopend document dat geschikt is om regelmatig te actualiseren.

Afbeelding: speelvoorziening J. Westerdijklaan

2. SPELEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Spelen is behalve leuk en uitdagend ook heel belangrijk voor lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling. Speelvoorzieningen zijn niet per definitie ingerichte ruimtes, ook locaties die aanleiding geven tot spelen zijn waardevol in de openbare ruimte. Daarbij moet nadrukkelijk worden opgemerkt dat ook sportvoorzieningen onder de noemer 'spelen' wordt gezien.

2.1 Belang van het openbare spelen

Buitenspelen heeft een grote meerwaarde vergeleken met binnenspelen. De buitenruimte biedt een grote schakering aan mogelijkheden en verrassingen. Kinderen volgen daarbij spontane impulsen om te gaan spelen. Buitenspelen is een actieve bezigheid waarbij ze vaak van tevoren niet weten wat ze gaan doen. "Ik ga spelen" duidt niet op een speciale bezigheid, het betekent dat het kind gaat doen waar het op dat moment zin in heeft, of reageert op wat op het pad komt. Dat kunnen andere kinderen zijn, maar ook elementen die uitdagen tot een spel of bezigheid. Die volle vrijheid om je eigen weg en bezigheden te kiezen is het meest essentiële aan buitenspelen. Centraal in het buitenspelen staat het experimenteren met de eigen vaardigheden op fysiek, cognitief en sociaal-emotioneel gebied en dus ook het leren op die gebieden.

Buitenspelen heeft niet alleen (pedagogische) waarde voor het kind. Het heeft ook waarde voor de buurt als zodanig. Daarbij kan gedacht worden aan verbeteren van de sociale contacten tussen buurtbewoners en daarmee sociale controle. Door de aanwezigheid van jeugd in de wijk wordt een wijk ook wel als levendig ervaren. Dit kan een gunstig effect hebben op de economische waarde van de wijk.

2.2 Formele en informele speelruimte

Voor kinderen en jongeren geldt dat alle ruimte, dus de totale woonomgeving inclusief groenvoorzieningen, in principe als speelruimte beschouwd kan worden. Uiteraard mits geen schade wordt toegebracht. Zelfs ouderen kunnen de openbare ruimte gebruiken voor ontmoeting of spelactiviteiten (bv. jeu de boules). Typisch voor het gebruik van de openbare ruimte door kinderen en jongeren is bovendien dat zij zelf spontaan hun omgeving verkennen, plekken uitzoeken en plekken gaan 'gebruiken'.

Om dit ook voor het beleid hanteerbaar te maken, wordt onderscheid gemaakt tussen formele en informele speelruimte:

Formele speelruimte: De ruimte die speciaal voor buitenspelen bedoeld en ingericht is: een speelplaats met toestellen (klimtoestel, schommel, glijbaan, etc.) en/of voorzieningen voor sportief spelen (doelen, baskets, tafeltennistafel, skate-elementen etc.) of een speeltuin (zoals Speeltuin Groenendaal). Naast de inrichting met speeltoestellen is ook het principe 'natuurlijk spelen' geschikt om een formele speelruimte in te richten.

Informele speelruimte: De ruimte in de woonomgeving die niet speciaal is ingericht voor buitenspelen maar toch (gezien de inrichting) daar heel geschikt voor is: grasvelden, pleinen, brede stoepen, etc.

Spelaanleiding: Objecten, opgenomen in de openbare ruimte en bedoeld voor het bieden van spelaanleiding. Dit kan zowel op of rond formele of informele speelplaatsen worden aangebracht als op een willekeurige locatie. Belangrijk hierbij is dat rond het object

voldoende ruimte en geen onveilige situatie wordt gecreëerd. Hierbij kan gedacht worden aan pleinplakkers (grote stickers die een hinkelbaan of ander spel aangeven), palen, 'knuffel'stenen en knikkerpotjes.

Het onderscheid tussen formele en informele speelruimte en de mogelijkheid tot het bieden van spelaanleiding doet recht aan het feit dat alle openbare ruimte in principe als speelruimte bestempeld kan worden. De veel gebruikte term 'speelvoorzieningen' beperkt zich eigenlijk (teveel) tot de door volwassenen geplande en ingerichte terreinen voor het spelen. Toch is het nodig een deel van de locaties te benoemen. Speelvoorzieningen vallen tegenwoordig onder de formele speelruimte. Een terugblik in de tijd maakt overigens duidelijk dat er wat dit betreft steeds accentverschuivingen zijn, die nauw samenhangen met ontwikkelingen op stedenbouwkundig gebied. Vroeger bestond speelruimte vooral uit informele ruimte. Later is, mede als gevolg van veranderingen in de stedenbouwkundige aanpak van woongebieden, de nadruk op formele ruimte en speelvoorzieningen komen te liggen. Landelijk is weer een tendens zichtbaar waarbij meer aandacht is voor informele speelruimte, gecombineerd met aangelegde voorzieningen.

2.3 Natuurlijk Buitenspelen

Momenteel is het natuurlijk buitenspelen zeer in opkomst. Groengebieden kunnen zo ingericht worden dat er veel speelaanleidingen voor de jeugd te vinden zijn, zonder veel 'speeltoestellen' te plaatsen. Kinderen bepalen nu zelf hun spel zonder de toestellen te gebruiken die volwassenen voor hen bedacht hebben. Veel toestellen hebben immers een beperkte speelwaarde, neem bijvoorbeeld een glijbaan. Deze zijn er in vele variaties, maar ze hebben allemaal hetzelfde doel; naar boven klimmen en snel naar beneden glijden. Binnen enkele minuten kan een kind vaak wel tien keer vanaf de glijbaan en gaat het daarna op zoek naar nieuwe speelmogelijkheden.

Bij het natuurlijk buitenspelen zijn de uitgangspunten anders dan de reguliere speelvoorzieningen. Er wordt bij de inrichting van een dergelijk terrein bijvoorbeeld gekozen voor het aanbrengen van reliëf en deze zo te situeren dat er voor de kinderen een uitdaging ontstaat om zelf een spel te bedenken. Tegen een dergelijke verhoging kan eventueel een taludglijbaan geplaatst worden. Het voordeel daarvan is, dat we niet te maken hebben met grote valhoogtes waar vervolgens weer met valdempende ondergronden gewerkt moet worden. Bij de inrichting kunnen we ook denken aan het plaatsen van grote keien. Deze hebben de eigenschap dat ze, als de zon schijnt, warm worden en daardoor een zgn. 'knuffelfunctie' hebben voor de kinderen. Maar ook het plaatsen van een stoere totempaal zal voor kinderen aanleiding zijn om daar een eigen spel omheen te creëren.

Het verdient aanbeveling om bij toekomstige inrichting of renovatie van de formele speellocaties ook te kijken naar deze vorm van terreininrichting. Het is duidelijk dat niet iedere speelplaats zich hiervoor leent. Dit heeft te maken met de beschikbare oppervlakte, maar ook met wensen van de omwonenden.

2.4 Basisvoorwaarden bespeelbaarheid van de woonomgeving

Er zijn een aantal algemene basisvoorwaarden voor de bespeelbaarheid van de woonomgeving. Deze hebben dus zowel betrekking op de formele ruimte als op de informele ruimte.

<u>Veiligheid:</u>	De directe woonomgeving moet zodanig veilig zijn dat kinderen niet geconfronteerd worden met gevaren die ze niet zelf kunnen hanteren. Daarbij is het voor de jongere kinderen van belang dat er toezicht van de ouders is.
<u>Bereikbaarheid:</u>	Speelplekken in de woonomgeving moeten bereikbaar zijn voor de doelgroep waarvoor ze bedoeld zijn, zonder doorgaande wegen te hoeven oversteken. Een 30-km weg wordt in dit opzicht niet als barrière gezien, aangezien deze gebieden juist worden aangelegd voor een veilige woonomgeving.
<u>Samenhang:</u>	De speelruimte moet samenhangen met de omgeving. Dit kan door de functies (speeltoestellen) af te stemmen op de karakteristieken van de directe woonomgeving.
<u>Herkenbaarheid:</u>	De woonomgeving moet voor de spelende kinderen en ook de omwonenden herkenbaarheid bieden. Voor iedereen moet duidelijk zijn dat het een speelvoorziening voor een bepaalde doelgroep is.
<u>Betrokkenheid:</u>	De bewoners moeten betrokken worden bij hun woonomgeving en de besluitvorming op dat gebied. Zowel volwassenen als kinderen en jongeren moeten elk op het juiste moment en op verschillende wijze, gelegenheid te krijgen een rol te spelen bij het totstandkomen of verandering van hun woon- en speelomgeving. Hierbij ligt de nadruk op de keuze van de speelgelegenheden.

2.5 Jeugd en de openbare ruimte

Voor veel volwassenen is de openbare ruimte in de eerste plaats een verplaatsingsruimte. Daarnaast gebruiken volwassenen de openbare ruimte ook om te recreëren (denk aan joggen, wandelen, hond uitlaten, fietsen, etc.) en elkaar te ontmoeten.

Vergeleken met volwassenen is voor kinderen en jongeren de waarde van de openbare ruimte als verblijfsruimte veel hoger. Zoals eerder al is aangegeven, is voor kinderen en jongeren de openbare ruimte een ruimte met eigen mogelijkheden. Zij zien de openbare ruimte veel sterker als verblijfsruimte: om er te spelen, te sporten, elkaar te ontmoeten, enzovoort. Dat is van belang voor hun ontwikkeling. Hier moet dus ruimte voor geboden worden. Hierbij geldt dat alle ruimte, de totale woonomgeving, speelruimte is of kan worden. Kinderen en jongeren spelen dus een specifieke rol binnen het recreatief gebruik van de eigen woonomgeving.

Het buitenspelen wordt momenteel bedreigd. Uit onderzoek blijkt dat vooral het creatieve spel is afgenomen. Dit terwijl creatieve spel juist belangrijk is voor de ontwikkeling van probleemoplossend gedrag. Dat het (creatief) buitenspelen afneemt, heeft te maken met:

- afnemende ruimte zowel fysiek als sociaal (tolerantie);
- afnemende vrij beschikbare tijd door georganiseerde activiteiten en door de televisie en de computer.

Creatief spel speelt zich bij voorkeur af in 'onbestemde zones'. Kenmerk van een dergelijk gebied is de grote invulbaarheid ervan. De woonomgeving kan een belangrijke rol vervullen voor het stimuleren van het creatieve of fantasiespel.

2.6 Jongeren

Bij spelen gaat het niet alleen om de echt als spel te beschouwen activiteiten. Kinderen en jongeren hebben ook behoefte om elkaar buiten te ontmoeten, te kijken en te kletsen. Dit wordt vaak, in een wat negatieve zin, met 'rondhangen' aangeduid. In principe hebben alle leeftijdsgroepen de behoefte om te ontmoeten; volwassenen gaan op een terras zitten, oudere volwassenen zoeken de rust op een bankje in het park, kinderen zitten en kletsen op een duikelrekje en jongeren ontmoeten elkaar op een straathoek of plein. Voor kinderen en jongeren heeft dit ontmoeten een belangrijke functie voor hun ontwikkeling. Ontmoeten hoort bij het volwassen worden en is vanuit die invalshoek positief voor hun ontwikkeling. Het is voor jeugdigen belangrijk dat hier ruimte voor is.

Vooraf voor jongeren vanaf 12 jaar heeft het ontmoeten een belangrijke betekenis in hun ontwikkeling. Vanaf (ongeveer) het twaalfde levensjaar verandert er veel voor jongeren. De lichamelijke en seksuele ontwikkelingen vinden in een versneld tempo plaats. De jongere maakt zich meer los van de ouders en moet een eigen identiteit gaan ontwikkelen. Dit is een proces dat bij jongeren onzekerheid veroorzaakt. De jongere gaat zich sterker op leeftijdgenoten richten. Deel uitmaken van een groep biedt de jongere mogelijkheden om te experimenteren, grenzen te verkennen en zichzelf te ontdekken.

De openbare ruimte voorziet hierbij in drie belangrijke behoeften:

1. het claimen van vrijheid;
2. het ontmoeten van vrienden;
3. het bezetten van een eigen plek.

2.7 Spelen in Heemstede

Heemstede is een gemeente met ruim 25.500 inwoners, waarvan er ca 5.650 jonger zijn dan 19 jaar. Op veel verschillende plaatsen ontmoeten jongeren elkaar. Op de meeste locaties gebeurt dit zonder problemen. De stedenbouwkundige opzet en de daar aan gekoppelde groenstructuur van Heemstede hangen nauw samen met de al dan niet aanwezige speelruimte. Spelen gebeurt vaak in het groen. Soms moet groen echter wijken voor spelen of wordt de prioriteit aan het groen gegeven. Het streven is hiertussen een goede mix te bieden.

In villawijken zijn de particuliere tuinen relatief groot, hierdoor is de behoefte aan openbare speelruimte kleiner. Toch moeten kinderen en jongeren bij elkaar kunnen komen in de openbare ruimte. De groene ruimtes in deze wijk zijn echter meestal in gebruik als siergroen. De wijken met rijtjeshuizen en hoogbouw hebben minder mogelijkheden voor speelgelegenheid op eigen terrein. Het groen wordt daarom vaak in gebruik genomen als speelplaats. Dit conflicteert vaak met het gevaar van langsrijdende auto's en dicht geparkeerde straten. Dit levert onoverzichtelijke situaties op voor zowel het spelen zelf als voor de route naar de speelvoorziening.

Een groot deel van Heemstede is bosgebied. Het wandelbos Groenendaal is de grootste informele speelruimte. Doordat Heemstede van noord naar zuid een aantal belangrijke verkeersaders heeft lopen is de bereikbaarheid van het bos voor kinderen niet optimaal. De jongere doelgroep zal altijd onder begeleiding gaan.

2.7.1 Werkwijze Casca

Casca is de organisatie voor welzijn, cultuur en kinderopvang in Heemstede. Casca organiseert o.a. activiteiten voor kinderen en jongeren. De activiteiten zijn gericht op vorming en educatie, cultuur en ontspanning en onderling contact tussen deelnemers/bezoekers. Vanuit Casca wordt door de ambulante werker meerdere keren per jaar evenementen en activiteiten georganiseerd waarbij gebruik wordt gemaakt van de gemeentelijke

speelvoorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn: straatspeelavonden, jaarlijks voetbaltoernooi en incidentele activiteiten (sport & spel). Hierbij wordt samengewerkt met de gemeente, zodat de locaties goed bruikbaar zijn voor de geplande activiteiten. Door het intensieve contact tussen de jeugd en de ambulante werker, komen ook signalen binnen over de speelwaarde van de voorzieningen.

2.8 Spreiding van speelplaatsen

Elke leeftijdsgroep heeft zijn eigen ruimtelijke behoeften, ontwikkelingskenmerken en fysieke beperkingen. Dit heeft directe consequenties voor de spreiding van de speelvoorzieningen over de wijk. Leeftijd is dus een belangrijke ruimtelijk bepalende factor.

2.8.1 Demografische gegevens

Omdat de bevolking niet constant is (mensen verhuizen, nieuwe kinderen worden geboren en kinderen worden ouder), zal het nooit lukken een exact passend speelaanbod te bieden. Door elke 4 jaar een scan te maken van de demografische gegevens en deze te extrapoleren voor de komende vier jaar, heb je een indicatie van bevolkingssamenstelling. Het is van belang de speellocaties met bijbehorende speelfuncties zoveel mogelijk te laten aansluiten op de doelgroep in de wijk. Daarbij moet ook worden geanticipeerd op de verandering in demografie. Dit kan betekenen dat het aantal speelvoorzieningen moeten worden aangepast. Door speelvoorzieningen voor een brede doelgroep (0-12 jaar in plaats van 0-6 jaar) geschikt te maken is de kans dat dit noodzakelijk is kleiner.

2.8.2 Spelbereik

De actieradius of spelbereik is de afstand die kinderen zelfstandig (mogen en kunnen) afleggen zonder begeleiding van ouders. Waarbij de jongste doelgroep, zeker in het begin, uitsluitend onder begeleiding van ouders naar een speelplaats gaat. De woning fungeert in principe als uitvalsbasis voor het spelen en verblijven in de eigen woonomgeving. Voor de allerjongste kinderen zal het spelen voornamelijk in en om de eigen woning plaatsvinden.

Op basis van traditionele actieradiusnormen zijn in het verleden veel speelplaatsen aangelegd in Nederland. Doordat deze normen ervan uit gingen dat er dicht bij huis speelgelegenheid moet zijn, werd er meer aandacht besteed aan kwantiteit van de voorzieningen in plaats van kwaliteit van de speelwaarde. Tegenwoordig is de geboden speelwaarde weer belangrijk. Meer gevarieerd aanbod op een locatie i.p.v. een wipveer op iedere straathoek. In het volgende hoofdstuk is dat uitgangspunt verder vertaald voor Heemstede.

3. VISIE

De analyse van het huidige aanbod (zie bijlage II) en de inspraakprocedure heeft inzichtelijk gemaakt welke maatregelen moeten worden genomen of gewenst zijn om tot een dekkend netwerk van speel- en sportlocaties te komen.

3.1 Indeling doelgroepen

In de Speelvisie is onderscheid gemaakt in vier typen speel/sport locaties:

- speelvoorzieningen: ingerichte locatie met speeltoestellen of volgens principe 'natuurlijk spelen' (zie paragraaf 2.3);
- sportvoorzieningen: ingerichte locatie met sporttoestellen;
- informele voorzieningen: aangewezen locatie zonder speel- en/of sportvoorzieningen;
- specials: bijzondere speel- en/of sportelementen die bedoeld zijn voor een specifieke groep gebruikers of niet leeftijdsgebonden.

Door er voor te zorgen dat alle speelvoorzieningen geschikt zijn voor de doelgroep tot ca 12 jaar ontstaat er een breder speelaanbod per speelplaats waar ook voor de jongste doelgroep meer speelaanleiding en uitdaging in zit. Hoewel het ene kind wat eerder uitgekeken is op een speelplaats zal rond de 12 jaar steeds meer het accent worden verlegd richting sportvoorzieningen. De sportvoorzieningen beperken zich voornamelijk tot voetbal, basketbal, en tafeltennis. Toch heeft de inspraak uitgewezen dat er een grote behoefte is aan dergelijke voorzieningen.

De informele gebieden zijn met name opgenomen om een antwoord te geven op het probleem van hondenpoep voor spelende kinderen. De betreffende locaties hebben geen speel- of sportvoorziening, maar worden dusdanig gebruikt dat het als speellocatie is aan te merken. Honden zijn volgens de APV verboden op speelplaatsen, dus ook op deze locaties. Door het ontbreken van speeltoestellen zijn deze locaties niet duidelijk herkenbaar als spelplaats. Om die reden is het nodig deze speelvoorzieningen met een bord aan te geven. De overige voorzieningen, de specials, zijn niet leeftijdsgebonden. In verband met de bijzonderheid, de brede doelgroep of de benodigde hoge investeringen, zijn dergelijke voorzieningen wijkoverstijgend en vallen buiten de normering waar de Speelvisie mee werkt.

SPEELVOORZIENING	SPORTVOORZIENING	INFORMEEL SPELEN	SPECIALS
BUURTNIVEAU	WIJKNIVEAU	BUURTNIVEAU	GEMEENTENIVEAU
0-12 jaar	10+	Iedereen	Iedereen
Speelvoorzieningen binnen de grotere doorgaande wegen i.v.m. veiligheid. Tot ca. 4 jaar zal er altijd een ouder meegaan.	Speel/sport en ontmoetingsruimte voor deze doelgroep op wijkniveau. Deze groep kan doorgaande wegen goed oversteken.		
Meer uitdaging in de inrichting van speelterreinen bv. klimmen, klauteren, schommelen, glijden, duikelen, wippen, e.d.	Inrichting met bv. uitdagende klimtoestellen, tafeltennis, basketbal, voetbaldoeltjes e.d.	Geen inrichting. Invulling naar eigen idee, bijvoorbeeld tentjes, picknickkleedjes, zelfgemaakte doeltjes e.d.	B.v. Jeu de boulesbaan, skatebaan, fitness, e.d.

3.2 Bestaande speellocaties

In bijlage II is een inventarisatie per deelgebied te vinden. Gegroepeerd per deelgebied worden op toestelniveau de speellocaties beschreven. Voor kinderen wordt een speelgebied fysiek begrensd door verkeersaders of watergangen. Op grond hiervan is een wijkindeling voor Heemstede gemaakt, waarbij ervan uitgegaan is dat kinderen tot 12 jaar zich veilig kunnen verplaatsen binnen een 30km/h gebied. De 10 wijken zouden elk minimaal moeten voldoen aan zowel speel- als sportvoorzieningen op buurt- en wijkniveau. Daarom zijn een aantal wijken verder onderverdeeld in deelwijken.

De aanwezige speelplaatsen zijn niet gelijkmatig verdeeld over de verschillende wijken. Mede aan de hand van de demografische gegevens is te zien dat enkele wijken ruim zijn bedeed in speelvoorzieningen, terwijl er in enkele andere wijken zoals wijk 1, wijk 9 en wijk 10, duidelijk meer behoefte is aan speelruimte. In het rapport 'Kinderen in Tel' van het Verwey-Jonker instituut (www.kinderenintel.nl), wordt een overzicht gegeven van de kwaliteit van het jeugdbeleid in 467 gemeenten, waaronder Heemstede. De indicator 'openbare speelruimte' geeft aan dat er ten opzichte van de landelijke norm van 55 kinderen per één ha. in Heemstede maar een halve ha. van de openbare ruimte beschikbaar is voor ditzelfde aantal kinderen. Bij het proces voor de Speelvisie is gekeken in hoeverre meer ruimte geschikt gemaakt kan worden voor spelen. De mogelijkheid om geheel te voldoen aan deze norm is echter zowel financieel als fysiek niet aanwezig. Door veel aandacht te geven aan de kwaliteit en de speelwaarde van voorzieningen, veel aandacht te geven aan informeel spelen, gecombineerd met een actief gebruik van de speelplaatsen door o.a. Casca, wordt toch een sterke verbetering van de speel- en sportmogelijkheden nagestreefd.

Van de momenteel 60 aanwezige speel-, sport- of speciallocaties, worden er 7 direct opgeheven (enkele en afgekeurde speeltoestellen) en 3 op termijn (bij noodzakelijke vervanging van de speeltoestellen). Daarvoor in de plaats worden 3 nieuwe speelplaatsen en 3 nieuwe sportvoorzieningen aangelegd en op 17 locaties de speelvoorzieningen naar een volwaardige speelplaats opgewaardeerd of uitgebreid met een sportvoorziening. 21 locaties zijn recent opgewaardeerd, zijn al in uitvoering of voldeden al. Op 6 locaties blijven bestemd voor de doelgroep 0-6 in verband met de ligging en het ontbreken van beschikbare ruimte voor het opwaarderen tot een volwaardige speelvoorziening. Waar nodig wordt wel de valondergrond aangepast. Daarnaast zijn 6 locaties als informele speelplaats aangewezen. Op 4 plekken zal nog een nadere invulling worden gegeven door overleg met de aanliggende scholen. Voor deze plekken zijn de zoekgebieden aangegeven op de kaart. Na uitvoering van de speelvisie zijn er 60 speel- en/of sportvoorzieningen en zijn op minimaal 6 locaties speelaanleiding geplaatst of afspraken gemaakt met derden.

Voor elke wijk wordt op deze manier gestreefd naar een zo groot mogelijke dekking van verschillende voorzieningen binnen een wijk. Omdat de actieradius van de doelgroep speelvoorzieningen kleiner is dan die van de sportvoorzieningen zullen er per wijk meer locaties met speelvoorzieningen nodig zijn. Dit hangt samen met het aantal kinderen. De actieradius van de leeftijdsgroep gebonden aan de sportvoorzieningen ligt op 1000m. In de praktijk komt het er op neer dat in vrijwel elke wijk minimaal één plek met sportvoorzieningen ingericht zou moeten zijn. In dichtbebouwde wijken is het lastig geschikte locaties te vinden, zodat verwijzing naar een andere wijk noodzakelijk kan zijn.

3.3 Maatregelen

Op een groot aantal plaatsen is de dekking van de bestaande speelplaatsen niet ideaal. Door de uitvoering van deze Speelvisie wordt dit beter. Dit gebeurt door het nemen van de volgende maatregelen:

- opwaarderen van een bestaande speelplaats;
- aanleg van nieuwe speel- en sportvoorzieningen;
- onderzoeken van alternatieve speellocaties, bijvoorbeeld op een schoolplein dat na school openbaar toegankelijk is (door samen te investeren kan een hogere kwaliteit worden bereikt);
- aanwijzen van informele speelplaatsen;
- opnemen van spelaanleiding in de openbare ruimte (speelroutes bestaande uit bv hinkelbanen, knikkerpotjes en objecten die de fantasie van de kinderen prikkelen).

Na verwerking van de reacties op de concept Speelvisie zijn de volgende maatregelen verwerkt in deze definitieve Speelvisie:

- Wijk 1:
  - > aanpassen locatie Overboslaan door verwijdering zandbak en herschikken van de bestaande toestellen in samenwerking met de aangrenzende scholen;
  - > in overleg treden met Bosch- en Hovenschool en de Crayenesterschool bekijken of de schoolpleinen na schooltijd gebruikt mogen worden.
- Wijk 2:
  - > aanleggen nieuwe speelvoorziening in de nieuwe woonwijk 'Vogelpark';
  - > aanpassen locatie Rhododendronplein volgens het principe 'natuurlijk spelen';
  - > plaatsen laag doel onder basketbalpaal aan de Constantijn Huygenslaan i.p.v. huidige trapwand op het gras;
  - > toevoegen extra speeltoestel op de Constantijn Huygenslaan;
  - > aanbrengen spelaanleiding Frederik van Eedenplein;
  - > aanbrengen veilige ondergrond onder het speeltoestel aan de Spoorzichtlaan.
- Wijk 3
  - > opwaarderen speelplaats Snelliuslaan;
  - > beperkt aanpassen gebruikswaarde sportlocatie Huizingalaan;
  - > zoeken naar informele spelaanleiding in omgeving Prof. Asserlaan/Te Winkelhof;
  - > opheffen speelvoorziening Huizingalaan;
  - > op termijn opheffen speelvoorziening Zernikelaan;
  - > op termijn opheffen speelvoorziening Meijerslaan.
- Wijk 4:
  - > zoeken naar informele spelaanleiding;
  - > inrichten van een sportvoorziening op het plantsoen aan de Amstellaan bij de brug (na reconstructie riolering);
  - > opwaarderen speelplaats binnenterrein Amstellaan;
  - > opwaarderen speelplaats Linge, waarbij grond ophoging van grond nodig is i.v.m. wateroverlast en de glijbaan wordt ingepast;
  - > opheffen speelplaats Rijnlaan;
  - > op termijn opheffen speelplaats Maaslaan (bij afgeschreven speeltoestel).
- Wijk 5:
  - > inrichten sportvoorziening in het nieuw in te richten plantsoen aan de Glipperweg ('De Kuil');
  - > opwaarderen van de speelplaats aan de Floradreef;
  - > opheffen van twee afgeschreven speelplaatsen aan de Korhoenlaan;
- Wijk 6:
  - > toevoegen sportvoorziening op de bestaande speellocatie in de Roosje Voslaan;
  - > opwaarderen speelplaats aan de Coby Riemersmalaan;

- > opwaarderen speelplaats aan de Anna Blamanlaan;
- > opheffen speelplaats aan de Fie Carelsenlaan;
- > op termijn opheffen van de speelplaats aan de Johanna Westerdijklaan (bij afgeschreven speeltoestel).
- Wijk 7:
  - > opwaarderen van de speelplaats aan de Meerweg;
  - > aanleggen van een valondergrond onder het speeltoestel aan de Javalaan;
  - > opheffen van de speelplaats aan de Floresstraat.
- Wijk 8:
  - > toevoegen sportvoorziening aan de speelplaats aan de Provincienlaan;
  - > herinrichten speelplaats Zeelandlaan als onderdeel van de renovatie van de buitenruimte;
  - > opwaarderen speelplaats L. de Keylaan.
- Wijk 9:
  - > opwaardering van de speelplaats op het Res Novaplein;
  - > toevoegen sportvoorziening op het Res Novaplein;
  - > opwaardering speelplaats de Eikenlaan;
  - > toevoegen sportvoorziening op de Eikenlaan;
  - > opheffen speelvoorziening J.P. Strijboslaan;
  - > aanleg sportvoorziening in samenwerking met de grondeigenaren van het boscomplex 't Sorghbosch of de school aan de Koediefslaan.
- Wijk 10:
  - > aanleg nieuwe speelvoorziening aan de Rembrandtlaan;
  - > aanleg sportvoorziening in het nieuwe park bij het voormalige ziekenhuis;
  - > verplaatsen en opwaarderen van de speelvoorzieningen Franz Leharlaan 64;
  - > zoeken naar informele spelaanleiding, waarbij gekeken zal worden naar de mogelijkheid tot samenwerking bij de Beatrixschool en Klimappel;
  - > opheffen van de speelvoorziening Franz Leharlaan 86.

Speelvoorziening J.M. Molenaerplein

3.4 Jongeren Ontmoetingsplekken

Er zijn momenteel in Heemstede ca. 12 groepen jongeren die elkaar buiten ontmoeten. Zij worden gesignaleerd op verschillende locaties. In een enkel geval levert dat overlast op, waarbij via handhaving en gesprekken wordt getracht de jongeren bewust te maken van de omgeving.

De Speelvisie gaat over het bieden van speel- en sportvoorzieningen. In de Speelvisie zijn bewust geen locaties voor ontmoetingsplaatsen aangewezen, met uitzondering van de aanwezige locatie aan de Van den Eindekade (wordt verplaatst naar de Nijverheidsweg). Ervaring leert dat jongeren zich niet laten dwingen. In de toekomst kan het echter voorkomen dat na goed overleg met zowel jongeren als omwonenden ervoor wordt gekozen een ontmoetingsplek voor jongeren in te richten. Daarom zijn in deze visie wel een aantal uitgangspunten opgesteld die hierbij richtinggevend kunnen zijn

Uitgangspunten ontmoetingsplek:

1. jongeren recht hebben op (eigen) ruimte;
2. bij de realisering hiervan wordt rekening gehouden met de wensen, behoeften van jongeren en omwonenden;
3. bij overlast (op grond van APV) moet worden opgetreden;
4. buurtbewoners voldoende informeren (voor en tijdens proces).

Een inrichting van een ontmoetingsplek moet eenvoudig zijn en voor iedereen toegankelijk. Daarbij moet gedacht worden aan twee of drie bankjes en een prullenbak of blikvanger. Deze locaties zullen intensiever onderhouden moeten worden. Ook zullen afspraken met de jongeren gemaakt moeten worden voor het schoonhouden van de locatie.

3.5 Speelvisiekaart

De gewenste maatregelen die in paragraaf 3.3 zijn beschreven zijn, verwerkt in een speelvisiekaart. Tevens is aangegeven wanneer de locatie, indien nodig, wordt aangepakt. De basis van deze speelvisiekaart is gevormd door het overzicht opgenomen in bijlage I. In deze bijlage wordt per wijk toegelicht hoeveel kinderen er wonen en welke speelplaatsen en welke toestellen aanwezig zijn. Aan de hand van de huidige verdeling in de wijken en de ingeschatte beschikbaarheid van de financiële middelen is onderstaande tabel opgesteld. In deze tabel staat voor Heemstede aangegeven per hoeveel kinderen er in een deelwijk een speelplaats zou moeten worden gecreëerd. Deze tabel is uitgangspunt geweest bij de gekozen maatregelen.

Verdeling aantal kinderen/speellocaties			
Speellocatie	50-100	100-200	200 ->
	1 plek	2 plekken	3 plekken
Sportlocatie	25-150	150 ->	
	1 plek	2 plekken	
Speelwaarde			
Speellocatie	per plek, gehele doelgroep		
	min. 1 groot toestel en 3 diverse kleine toestellen		
Sportlocatie	25-75	75-125	125 ->
	minimaal 1 functie	Minimaal 2 functies	minimaal 3 functies

Per speelplaats is een beoordeling gemaakt op :

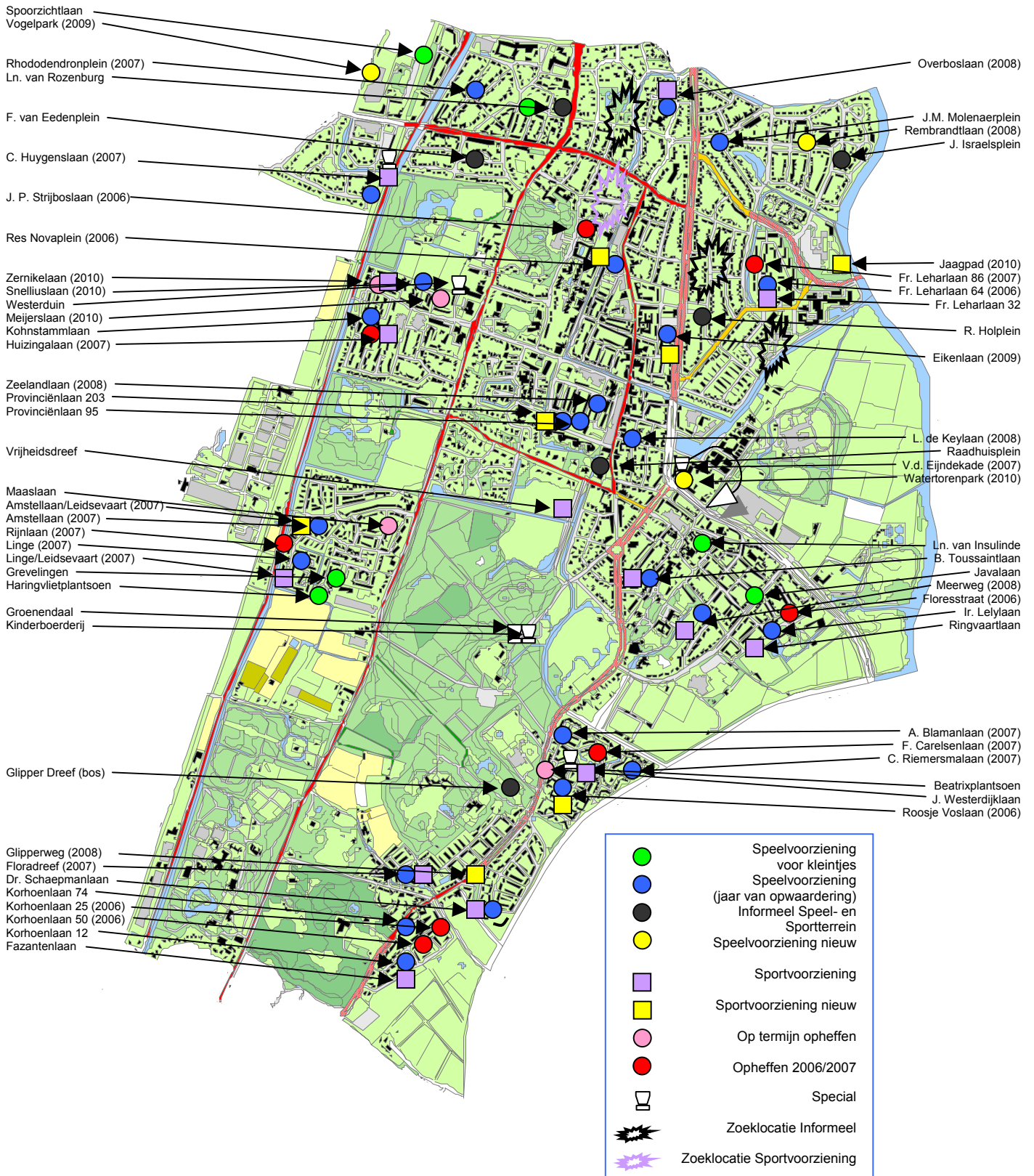
- de speelwaarde
- het aantal beschikbare speelvoorzieningen
- de huidige veiligheid en afschrijving van de toestellen en valondergronden
- het aantal (collectieve) verzoeken van particulieren of Casca

		-	*	**	***
Veiligheid		Voldoet	Ondergrond onveilig	Ondergrond + toestel(len) onveilig	Grote noodzaak tot renovatie
Verdeling	Speelvoorziening (zie tabel verdeling)	aantal locaties voldoende	1 locatie te weinig	2 locaties te weinig	Geen locatie, wel nodig
	Sportvoorziening (zie tabel verdeling)	Aantal locaties voldoende	1 locatie te weinig	Geen locatie aanwezig, wel nodig	
Speelwaarde	Speelvoorziening (zie tabel speelwaarde)	Voldoet aan norm	veel variatie, gedeelte doelgroep	te weinig variatie	
	Sportvoorziening (zie tabel speelwaarde)	Voldoet aan norm	één functie, twee nodig	één functie, drie nodig	Geen speelwaarde, wel nodig
Afschrijving		later dan 2010	Tussen 2008 en 2010	in of voor 2008	
Verzoeken		geen verzoeken	Enkel verzoek	Collectief verzoek	

Wanneer deze zaken niet op orde zijn worden ze met een ster gemarkeerd. Hoe meer sterren hoe minder de speelplaats voldoet aan de eisen. Een streepje geeft aan dat er geen aandacht hoeft te worden besteed aan dit onderdeel. Hieruit volgen het aantal nieuwe en op te waarderen speelplaatsen met bijbehorende prioriteiten. In paragraaf 3.8.4, worden hieraan planning en bijbehorende financiën gekoppeld.

SPEELVISIE

Heemstede

3.6 Beheer en onderhoud

De wettelijke eisen zijn sinds de invoering van het attractiebesluit (1997) flink aangescherpt. Daarom is het belangrijk goed op de hoogte te zijn van de onderhoudstoestand van de toestellen. De gemeente is namelijk aansprakelijk wanneer er gebreken zijn. Dit onderhoud en de inspecties gebeurt door de afdeling Bouwkunde. Voor goed onderhoud is het belangrijk dat onderdelen snel te leveren zijn, zodat voor een relatief korte periode een toestel buiten gebruik wordt gesteld. Het is dus zaak goede contacten te onderhouden met de leveranciers, zij moeten op hun beurt voldoende en snelle service kunnen verlenen.

De keuze voor nieuwe speeltoestellen bij vervanging of nieuwe inrichting wordt gemaakt door de ontwerper openbare ruimte bij de afdeling Groen en Reiniging. Ook het inspraaktraject wordt door deze afdeling georganiseerd. Uiteraard is daarbij samenwerking met andere afdelingen nodig, zoals Bouwkunde en Communicatie.

In januari 2001 heeft de gemeente een deelnameverklaring Duurzaam Inkopen (zie bijlage I) ondertekend. Hiermee is aangegeven bij de aankoop van diverse producten een integrale afweging te maken, waarbij naast kwaliteit, prijs en leverbaarheid ook de milieuaspecten als afweging worden meegenomen. Ook bij de aanschaf van speeltoestellen en de daarvoor noodzakelijke ondergronden wordt een integrale afweging gemaakt. De milieubelasting van de gebruikte productieprocessen en materialen dient goed te worden afgewogen bij de keuze van leveranciers.

Om de kwaliteit van speeltoestellen gedurende langere termijn te waarborgen en het onderhoud zoveel mogelijk te beperken, dient gekozen te worden voor een beperkt aantal leveranciers. De leveranciers dienen beoordeeld te worden op de volgende criteria:

- correcte levering, inclusief logboek van het toestel
- service, ook na de levering
- uitstekende bereikbaarheid van het bedrijf (telefoon, fax, e-mail)
- eigen reparatiedienst
- lage milieubelasting bij productie
- uitsluitend NEN 1176 gecertificeerde toestellen
- speelwaarde van de toestellen
- onderhoudsvriendelijke toestellen
- lange levensduur minimaal 10 jaar

Afbeelding: speelvoorziening: A. Blamanlaan

3.7 Leveranciers en valondergronden

Na een afweging van deze criteria worden maximaal vijf leveranciers tot de vaste leveranciers gerekend. Dit aantal is afgeleid van het aanbestedingsbesluit van de gemeente. Uiteraard is er ruimte om bij het uitkomen van een nieuwe lijn van een andere leverancier de keuze aan te passen. Eventueel kan een nieuwe lijn in de praktijk getoetst worden, waarbij kan worden beoordeeld of de leverancier aan de gestelde criteria voldoet. Dit kunnen ook leveranciers zijn van toestellen voor natuurlijke speelplaatsen. Bovenstaande criteria zullen voor deze aanbieders iets anders bekeken worden.

Bij deze leveranciers heeft de praktijk uitgewezen dat ze producten leveren met een lange levensduur, minimaal onderhoud en goede service.

- Boas
- Lappset
- Speelwijzer
- Kompan
- Spereco

Per locatie zal moeten worden bekeken welke valondergrond zal worden toegepast. Dit hangt af van de grootte van het toestel en de beschikbare budgetten. Er zal zoveel mogelijk worden gestreefd naar het leggen van groen kunstgras in een groene omgeving en rubber tegels in een stenige omgeving. Voor toestellen met een korte levensduur wordt vaker gekozen voor zand. De markt van valondergronden is echter nog steeds in ontwikkeling. Het is niet uit te sluiten dat op den duur andere producten op de markt komen die aanpassing van bovenstaand streven wenselijk maken.

Afbeelding: opening speelplaats Korhoenlaan 25

3.8 Financiering en planning

3.8.1 Afschrijvingstermijnen

In bijlage III zijn de afschrijvingstermijnen van alle toestellen opgenomen. Per toestel is de aanschafwaarde aangegeven. Hoe hoger de toestellen op de lijst, hoe hoger de prioriteit deze te vervangen. In de vervangingslijst is nog geen rekening gehouden met de valondergrond, aangezien deze recentelijk zijn aangelegd. Bij het bereiken van de afschrijvingsleeftijd moet per toestel worden bepaald of deze vervangen moet worden of dat reparaties voldoende zijn om het toestel langer te laten staan.

3.8.2 Financiën en budgetten

In de begroting 2006 zijn een aantal kostenplaatsen, verdeeld over de afdeling Civiele Techniek en Bouwkunde en de afdeling Groen & Reiniging, opgenomen voor het onderhoud en vernieuwing van de speeltoestellen in Heemstede. Het totaal aan beschikbare middelen is afgezet tegen landelijke kengetallen waarop de benodigde financiële middelen voor het onderhoud en vervanging van speeltoestellen gebaseerd kan worden.

De gemiddelde jaarlijkse kosten op landelijk niveau voor speelvoorzieningen per inwoner bedragen € 3,50. Deze norm wordt door diverse bureaus en instanties gebruikt (o.a. NUSO, Oranjewoud en Outside). Dit betreft het totaal aan onderhoud, reparaties en inspecties van toestellen en ondergronden. Het onderhoud aan de groenvoorziening en gazons is hierbij niet inbegrepen. Voor Heemstede met 25.500 inwoners houdt dit in dat op structurele basis minimaal € 89.250 per jaar op de begroting nodig is. Het huidige budget bedraagt € 79.539. Om voor de bestaande speelvoorzieningen een gemiddeld landelijk onderhoud te kunnen garanderen, is structureel een verhoging nodig van minimaal € 9.710 per jaar. Dit is inmiddels opgenomen in de begroting voor 2007.

Door gebruik te maken van de knelpuntenpot uit het ISV-II programma, kan aan de huidige veiligheidsnormen worden voldaan. Totaal is hiervoor eenmalig ca. € 50.000 nodig. Bij de bestuurlijke behandeling van het ISV-II programma is aangegeven dat spelen een hoge prioriteit heeft voor het besteden van de restbudgetten.

De structurele noodzakelijke kosten zijn als volgt te verdelen:

Kosten volgens landelijke norm	
- jaarlijkse inspectie en controle	€ 3.500
- onderhoudskosten (op basis uurtarief van € 47,59)	€ 22.843
Geschatte onderhoudstijd per toestel 180 min.	
Aantal toestellen 160	

Totaal benodigde tijd 28.800 min (480 uur)	
- materialen t.b.v. vervanging onderdelen	€ 12.500
- vervangingskosten speeltoestellen per jaar (zie bijlage II)	€ 14.750
- vervangingskosten ondergrond per jaar	€ 10.000
- uren ontwerp, voorbereiding en begeleiding uitvoering	€ 25.657
Totaal volgens landelijke norm	€ 89.250
Kosten opgenomen in begroting Heemstede 2006	
- Onderhoudskosten (uren)	€ 21.414
- Materialen t.b.v. vervanging onderdelen (incl. inspecties)	€ 23.862
- Vervangingskosten speeltoestellen	€ 5.763
- Uren ontwerp, voorbereiding en begeleiding uitvoering (volgens begroting 2006)	€ 11.147
(volgens begroting 2006)	€ 12.399
- Doorrekeningen	€ 4.954
Totaal begroting 2006	€ 79.539
Noodzakelijke op basis landelijk gemiddelde	€ 89.250
Beschikbaar begroting 2006	€ 79.539
Tekort structureel budget	€ 9.710

Uitgangspunt hierbij is dat er geen achterstallig onderhoud aanwezig is. Jaarlijks dienen hiernaast de onderhoudsbudgetten afgestemd te worden op aanpassingen door de aanleg of aanpassing van speelplaatsen of extra toestellen.

3.8.3 Benodigde middelen

3 speelvoorzieningen opwaarderen	a. € 12.500	€ 37.500
6 speelvoorzieningen opwaarderen	a. € 20.000	€ 120.000
2 speelvoorzieningen opwaarderen	a. € 25.000	€ 50.000
1 speelvoorzieningen uitgebreid opwaarderen	a. € 30.000	€ 30.000
1 nieuwe speelvoorziening aanleggen	a. € 30.000	€ 30.000
2 nieuwe speelvoorzieningen als onderdeel van project	dekking in project	-
6 sportvoorzieningen toevoegen	a. € 2.500	€ 15.000
3 extra sportvoorzieningen	a. € 10.000	€ 30.000
1 nieuwe sportvoorziening locatie als onderdeel van project	dekking in project	-
4 nieuwe informele locaties	vernieuwingsbudget	
Kosten ondergronden en verwijdering-bijplaatsen toestellen		€ 32.650
Aanschaf fitpoint		€ 12.500
Uren participatie		€ 10.000
Totaal budget benodigd voor uitvoering Speelvisie 2006 – 2010		€ 367.650
Dekking uit ISV-II (knelpuntenpot)		€ 50.000
Dekking uit ISV-II (knelpuntenpot)		€ 85.000
ISV-programma 2006-2010		€ 15.000
Collegeprogramma 2006-2010 (incl. € 20.000 aangevraagde subsidie BOS-impuls)		€ 195.000
Bosimpuls urendekking participatie		€ 10.000
Totaal voorgestelde dekking		€ 355.000
Tekort		€ 12.650

Dit houdt in dat er in de jaren 2006 tot en met 2010 jaarlijks gemiddeld € 73.530 (x 5 = € 367.650) extra gereserveerd dient te worden bovenop de eerder genoemde € 9.710 als verhoging van het structurele budget. De voorgestelde dekking, bestaande uit de knelpuntenpot ISV-II, ISV-programma 2006-2010, de BOS-impuls regeling en de aangegeven extra financiën in het collegeprogramma, zijn het grootste deel van de bovenstaande maatregelen te financieren. Daarnaast is via de BOS-impuls extra urendekking voor participatie toegekend, voor een totaalbedrag van € 10.000.

Het tekort van € 12.650 (:5= € 2530 per jaar) is momenteel acceptabel, aangezien de daadwerkelijk uit te geven bedragen afhangen van de overleggen met omwonenden. Voorgesteld wordt het bedrag als projectbedrag vrij te geven, waardoor binnen de uitvoeringsjaren projecten kunnen worden verschoven. Gekoppeld aan de normale begrotingscyclus zullen tussenstanden worden gegeven. In het kostenoverzicht is ook de aanschaf van het tijdelijk geplaatste Fit-Point meegenomen. Tijdens de proefperiode is duidelijk gebleken dat deze in een behoefte voorziet. Samen met de ambulante jongerenwerker van Casca zal dit sporttoestel, uiteraard na overleg met omwonenden, op wisselende locaties in Heemstede worden geplaatst. Ook bij speciale evenementen kan dit toestel tijdelijk, vanwege het mobiele karakter, worden ingezet. Vooralsnog wordt het Fit-point verwijderd bij het Raadhuis en neergezet bij de zandbak in het wandelbos.

3.8.4 Planning en uitvoering

De volgende tabel is een afweging (hoe meer sterren hoe noodzakelijker een ingreep) van speelwaarde + locaties, veiligheid + afschrijving, verzoeken van particulieren en verzoeken van Casca. Veiligheid heeft hierbij de hoogste prioriteit gekregen. Vervolgens speelwaarde en het aantal locaties ten opzichte van het aantal kinderen. Tenslotte zijn de liggende bewonersverzoeken, de verzoeken van Casca en de reacties tijdens de inspraakperiode meegewogen. Hieruit is een planning ontstaan welke vervolgens aan de (jaarlijkse) beschikbare budgetten zijn gekoppeld. De planning van de sportvoorzieningen is zoveel mogelijk gekoppeld aan de planning van de speelvoorzieningen zodat inspraak en uitvoering zoveel mogelijk geclusterd kan worden.

	Speelvoorzieningen	speelwaarde+locaties	veiligheid+afschrijving	verzoeken+casca	prioriteit	locatie	maatregel	budget	Veiligheid	Speelvisie 2006	Speelvisie 2007	Speelvisie 2008	Speelvisie 2009	Speelvisie 2010
2006						Korhoenlaan 50	opheffen	1500	1500					
						Korhoenlaan 74	opheffen	1500	1500					
	Wijk 4 A (6)	1	4	1	1	Amstellaan	opwaarderen	20000		20000				
						Linge	aanpassen	12500		12500				
						Rijnlaan	opheffen	1500	1500					
	Wijk 4 B (6)	6	0	0	2	Ijssellaan	zoeklocatie informeel	5000						
						Floresstraat	opheffen	1500	1500					
	Wijk 10 A (8)	2	4	2	1	Fr. Leharlaan 64	opwaarderen (verplaatsen)	25000		25000				
	Wijk 2 B (4)	2	2	0	3	Spoorzichtlaan	ondergrond	1400	1400					
	Wijk 9 C (5)	3	2	0	2a	Strijboslaan	opheffen	1500	1500					
	Wijk 9 A (6)	4	2	0	2a	Res Novaplein	opwaarderen	20000		20000				
	Wijk 6 (5)	3	0	2		Roosje Voslaan	aanpassen	1250	1250					
	Wijk 2 D					C. Huygenslaan	extra toestel	5000	5000					
2007	Wijk 6 (3)	1	2	0	3	C. Riemersmalaan	opwaarderen	12500			12500			
						A. Blamanlaan	opwaarderen	12500			12500			
						F. Carelsenlaan	opheffen	1500	1500					
	Wijk 5 B (5)	2	3	0	1	Floradreef	opwaarderen	20000			20000			
	Wijk 2					Rhododendronplein	natuurlijk spelen	20000			20000			
	Wijk 3					Huizingalaan	opheffen	1500	1500					
	Wijk 10 A					Fr. Leharlaan 86	opheffen	1500	1500					
	Wijk 3					Kohnstammlaan	zoeklocatie informeel	5000						

	Speelvoorzieningen	speelwaarde+locaties	veiligheid+afschrijving	verzoeken+casca	prioriteit	locatie	maatregel	budget	Veiligheid	Speelvisie 2006	Speelvisie 2007	Speelvisie 2008	Speelvisie 2009	Speelvisie 2010
2008	Wijk 7 B (7)	5	2	0	2a	Meerweg	opwaarderen	30000				30000		
	Wijk 8 B (6)	4	2	0	2a	Lieven de Keylaan	opwaarderen	25000				25000		
	Wijk 10 B					Rembrandtlaan	nieuwe aanleg	30000				30000		
	Wijk 1 (5)	3	2	0	2a	Overboslaan	aanpassen					10000		
	Wijk 1					Adriaan Pauwlaan e.o.	zoeklocatie informeel	5000						
2009	Wijk 9 B (5)	2	3	0	1	Eikenlaan/Julianaplein	opwaarderen	20000					20000	
	Wijk 10 C (5)	5	0	0	2	Schubertlaan	zoeklocatie informeel	5000						
2010	Wijk 3 (4)	2	2	0	3	Snelliuslaan	opwaarderen	18500						20000
						Meijerslaan	opheffen	1500	1500					
						Zernickelaan	opheffen	1500	1500					
	Wijk 10 D (6)	6	0	0	2	Von Brucken Focklaan	zoeklocatie informeel	5000						
projecten	Wijk 2 E (-)					Vogelpark	nieuwe aanleg	30000						
	Wijk 8 C (5)	1	4	0	1	Zeelandlaan	opwaarderen	project						

Totaal			22650	77500	65000	95000	20000	20000
Beschikbaar			50000	86000	48750	48750	48750	48750
rest t.b.v sportvoorzieningen								

30850

Speelvisie

	sportvoorziening	speelwaarde+locaties	veiligheid+atschrijving	verzoeken+casca	prioriteit	locatie	maatregel	budget	2006	2007	2008	2009	2010
2006	Wijk 6 (5)	3	0	2		Roosje Voslaan	voetbalvoorziening	10000	10000				
	Wijk 8 C (6)	6	0	0		Provincienlaan	tafeltennistafel	2500	2500				
	Wijk 2 D					C. Huygenslaan	doeltje	2500	2500				
2007	Wijk 5 B (1)	1	0	0		Glipper Dreef	sportvoorziening	10000		10000			
	Wijk 4 A (6)	3	0	3		Amstellaan (uitvoering 2008)	sportvoorziening	10000	10000				
	Wijk 3 (2)	0	0	2		Huizingalaan	aanpassing terrein	2500					2500
2008	Wijk 9 A (6)	5	0	1		Res Novaplein	sportvoorziening	2500			2500		
2009	Wijk 9 C (9)	6	0	3		Wasserij-Annalaan	zoeklocatie 13-18	5000				2500	
	Wijk 9 B (3)	3	0	0		Eikenlaan	sportvoorziening	10000					2500
projecten													
	Wijk 10 B (3)					locatie ziekenhuis e.o.	zoeklocatie 13-18	10000					

Totaal
Beschikbaar

25000	10000	2500	2500	5000
30850	5850	-4150	-6650	-9150
5850	-4150	-6650	-9150	-14150

3.9 Communicatie

Over het onderwerp “spelen” komen regelmatig telefonisch, schriftelijk of via het servicemeldpunt van de sector vragen of verzoeken binnen. Het onderwerp is zeer divers. In het ene geval wordt er een melding gedaan van vandalisme of noodzakelijke reparaties, in het andere geval willen omwonenden aanpassingen zien aan een speelplaats. Ook komen er regelmatig verzoeken binnen voor compleet nieuwe locaties of voorzieningen. Dit laatste betreft voornamelijk de doelgroep 13-18 jaar.

Het onderwerp spelen zorgde de laatste jaren bovendien regelmatig voor discussies tussen voor- en tegenstanders van speelvoorzieningen. Het spreekt voor zich dat mensen met kinderen graag verschillende speeltoestellen zien. Veel bewoners zonder (thuiswonende) kinderen zien liever een sierplantsoen. Ook is het erg bepalend voor welke doelgroep voorzieningen worden ingericht. Voor de kleinere kinderen is een glijbaan of schommel voor de meeste bewoners nog wel acceptabel. Sportvoorzieningen voor de oudere doelgroep zijn veel moeilijker te realiseren. Het resultaat was dat het zeer lang duurde voordat een sportvoorziening gerealiseerd kon worden. De kinderen of ouders die oorspronkelijk het verzoek hebben ingediend, waren de doelgroep dan ontgroeid of verhuisd. De Speelvisie biedt een kader voor de komende jaren. Iedereen weet dan welke plannen er zijn voor de speellocaties in Heemstede. De verwachting is dat, na het vaststellen van de definitieve Speelvisie efficiënter gewerkt kan worden aan het verbeteren van de speelvoorzieningen.

Het spelen is een belangrijke functie voor kinderen en jongeren. Eerder in deze Speelvisie is dat al benadrukt. Ook landelijk komt er steeds meer aandacht voor dit onderwerp. Via de media wordt door diverse experts onderschreven dat ruimte voor spelen noodzakelijk is. Tot op heden werd er ‘ad hoc’ omgegaan met verzoeken betreffende speelvoorzieningen. Vanwege de beperkte budgetten voor nieuwe speelvoorzieningen kon slecht één aanvraag of verzoek per jaar worden behandeld. Indien projecten daar gelegenheid toe geven, wordt renovatie en/of vernieuwing meegenomen in een project. Voorbeelden hiervan zijn de Jan van Goyenstraat (Jan Miense Molenaerplein), Oude Slot en Provinciënwijk.

Traject tot definitieve Speelvisie

Om een zo groot mogelijk draagvlak te bewerkstelligen, zijn alle belanghebbenden betrokken bij de Speelvisie. In vijf afzonderlijke inloopavonden is in juni aan belangstellenden de mogelijkheid geboden vragen te stellen en opmerkingen te maken. Waar mogelijk is direct antwoord gegeven. Via een in mei 2006 huis-aan-huis verspreide brief (kenmerk 2006/9500) en via de lokale media is hier aandacht aan besteed. Tevens is gelegenheid gegeven gedurende de inspraaktermijn (van 2 mei tot 1 juli 2006) op schrift reactie te geven. Deze reacties zijn via een inspraaknotitie (kenmerk 2006/16405) beantwoord.

Centraal stond het vaststellen van de speellocaties zodat de discussie in het vervolgtraject vooral kan gaan over de concrete inrichting van deze speellocaties.

Traject wijkgerichte aanpak uitvoering Speelvisie

Na vaststelling van deze Speelvisie wordt gestart met de wijkgerichte aanpak. Heemstede is verdeeld in tien wijken. Voor bijna iedere wijk wordt in de komende vijf jaar een inloopmiddag georganiseerd, elf in totaal, doordat de uitvoering in verschillende jaren plaatsvindt. Per wijk wordt een speciaal op die wijk afgestemd voorstel gepresenteerd. Binnen deze voorstellen staat de concrete invulling van de speellocaties (speeltoestellen e.d.) centraal. De inloopbijeenkomsten worden op woensdagmiddagen (16.00 uur tot 18.00 uur) georganiseerd zodat ook kinderen langs kunnen komen om hun mening te geven.

De gekozen wijkindeling van de Speelvisie en van het wijkgericht veiligheidsbeleid zijn zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Tijdens de inloopmiddag krijgen de inwoners van de betreffende wijk de gelegenheid op voorstellen te reageren voor de speellocaties uit die wijk. Voor deze speellocaties is vooraf een voorstel gemaakt. Indien gewenst kunnen belangstellenden zich opgeven om vooraf mee te werken aan een “schetsbijeenkomst”. Deze personen worden voorafgaand aan de voorbereiding in het betreffende jaar uitgenodigd. Dit kunnen ook vertegenwoordigers van scholen of woningbouwverenigingen zijn. Belangrijk is wel dat de groep een evenwichtige vertegenwoordiging van de omwonenden omvat. Zonodig worden omwonenden actief benaderd om deel te nemen. Samen wordt een voorstel gemaakt, wat wordt voorgelegd aan het college. Daarna krijgen via de inloopmiddagen ook de overige omwonenden de gelegenheid op de plannen te reageren. De omwonenden van de speel- en sportlocaties worden per brief uitgenodigd om de inloopmiddag bij te wonen. Deze inloopmiddagen zijn onderdeel van een periode van vier weken waarin reacties gegeven kunnen worden. De reacties kunnen dan nog enkel betrekking hebben op de keuze van speeltoestellen en/of voorzieningen. De locaties van zowel de bestaande speelplaatsen als de nieuwe zijn in de definitieve Speelvisie vastgelegd.

Voor deze Speelvisie is het communicatietraject zoveel mogelijk afgestemd op de communicatieplanner ‘Groenprojecten’ die is opgesteld door de afdeling Communicatie. In de tabel op de volgende bladzijde is het communicatietraject terug te vinden. De genoemde punten 1 t/m 4 zijn in de voorfase doorlopen.

Winnende klas van de prijsvraag Speelvisie

Communicatieplanner Speelvisie

	Onderdeel	Communicatie-actie	Wanneer
1.	Opdrachtverstrekking		Najaar 2005 (afgerond)
2.	Samenstellen projectteam	Betrokkenen: <ul style="list-style-type: none"> - Afdeling G&R (trekker) - afdeling Bouwkunde - afdeling Welzijnszaken - Casca (jongerenwerker) - Afdeling communicatie 	Najaar 2005 (afgerond)
3.	Afstemming	Intern overleg a.d.h.v. conceptrapportages	eind 2005-begin 2006 (afgerond)
4	Concept Speelvisie	Opnemen project Speelvisie op website ('Volg het beleid') Special 'HeemstedeNieuws'	april 2006
4.1	Bestuurlijke afstemming: <ul style="list-style-type: none"> - opstellen adviesnota - behandeling B&W 	Opnemen communicatieparagraaf Freepublicity via persbericht/persuur/interview wethouder	april 2006 mei 2006
4.2	Inspraaktraject Concept Speelvisie	Inspraak van 6 weken (volgens inspraakverordening) Inzage stukken op: <ul style="list-style-type: none"> - Raadhuis - Van den Eijndekade Inloopavonden jeugd/bewoners voor vier gebieden verdeelt over de wijken: <ul style="list-style-type: none"> - Indischewijk, Merlenhoven, Glip; - Geleerdenwijk, Rivierenwijk, Station - Centrum, Crayenestersingel e.o. - Schilderswijk, Componistenwijk Informatie hierover via publicatie in HeemstedeNieuws en uitnodiging huis-aan-huis via (nieuws)brief	start april 2006 eind mei – begin juni 2006
5.	Definitieve Speelvisie	Updaten teksten op website ('Volg het beleid') Tweede special 'HeemstedeNieuws'	juli 2006
5.1	Bestuurlijke afstemming <ul style="list-style-type: none"> - wijzigen definitief concept - behandeling B&W - behandeling cie - behandeling raad 	Freepublicity via persbericht/persuur/interview wethouder	juni-sept 2006 sept 2006 oktober 2006 oktober 2006
6.	Start wijkgerichte aanpak	Updaten teksten website 'Volg het beleid' Derde special 'HeemstedeNieuws' Freepublicity via persbericht/persuur/interview wethouder Via inloopmiddagen per uitvoeringsjaar jeugd/bewoners per wijk voorstellen voorleggen Uitnodiging per wijk en eventueel persoonlijk na aanmelding Communicatieplanning wijkgerichte aanpak: <ul style="list-style-type: none"> - Rivierenwijk (uitvoering 2007, uitvoering sportvoorziening Amstellaan 2008) - Merlenhoven (start uitvoering 2007) - Franz Leharlaan e.o. (start uitvoering 2007) - Res Novaplein (start uitvoering 2007) - Floradreef (voorbereiding en uitvoering) - Rhododendronplein - Geleerdenwijk Huizingalaan - Meerweg/L. de Keylaan - Overboslaan en Componistenbuurt - Eikenlaan en Schubertlaan - Geleerdenwijk Snelliuslaan - Zeelandlaan - Vogelpark - Jaagpad 	Oktober 2006 Oktober 2006 Begin 2007 Eind 2006 Eind 2006 Eind 2006 Begin 2007 Begin 2007 Begin 2007 Begin 2008 Begin 2008 Begin 2009 Begin 2010 In project In project In project
7.	Oplevering	Updaten teksten 'Volg het beleid' na afronding wijkdeel volgens communicatieplanning 6. Freepublicity via persbericht/persuur/interview wethouder Bij opleveractie per wijk	
	Evaluatie	Evaluatie van de uitvoering van de Speelvisie met betrokken afdelingen (zie 2.) en aangemelde bewoners (zie 6.)	2008 en 2010

3.10 Besluitvorming

Voorgesteld wordt in te stemmen met deze definitieve Speelvisie, zodat gewerkt kan worden aan de verbetering van de speel- en sportvoorzieningen in Heemstede. De gedeeltelijke dekking van de kosten vanuit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) sluit aan bij de doelstelling van het ISV, namelijk verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook is al eerder in het collegeprogramma voor de komende jaren aangegeven dat spelen een belangrijk aandachtspunt is.

Tijdens het doorlopen inspraaktraject is duidelijk naar voren gekomen dat spelen ook een belangrijk aandachtspunt is voor de inwoners. Om die reden speelt de communicatie rond de uitvoering in de komende jaren een belangrijke rol. Ook zal de aandacht regelmatig op de uitvoering worden gericht, doordat samen met Casca doorgegaan wordt met het gebruik van de gemeentelijke speel- en sportvoorzieningen voor het organiseren van wijkgerichte evenementen. Daarbij kan ondersteuning worden gegeven met de Fit-point, die zijn nut inmiddels heeft bewezen.

Tenslotte wordt vanuit het taakveld van de ontwerper openbare ruimte creatief gekeken naar de mogelijkheden voor spelaanleiding in de openbare ruimte. Hiervoor hebben de ingediende reacties op de uitgeschreven prijsvraag een goede aanzet gegeven.

FIT-point bij het Raadhuis